FÖRSTAINSTANSRÄTTENS BESLUT
(andra avdelningen i utökad sammansättning)

den 10 mars 2005 *

I de förenade målen T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-245/00–T-248/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00–T-259/00, T-265/00, T-267/00, T-268/00, T-271/00, T-274/00–T-276/00, T-281/00, T-287/00 och T-296/00,

Gruppo ormeggiatori del porto di Venezia Soc. coop. rl, Venedig (Italien), företrädd av advokaten F. Munari, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-228/00,

Gruppo ormeggiatori del porto di Chioggia Piccola Soc. coop. rl, Venedig, företrädd av advokaterna S. Carbone, A. Taramasso och F. Munari, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-229/00,

* Rättegångsspråk: italienska.

Compagnia lavoratori portuali Soc. coop. rl,

Società cooperativa lavoratori portuali San Marco Venezia Soc. coop. rl,

Venedig, företrädda av advokaterna A. Bortoluzzi och C. Montagner, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-242/00,

Portabagagli del porto di Venezia Soc. coop. rl, Venedig, företrätt av advokaterna A. Bortoluzzi och C. Montagner, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-243/00,

Abibes SpA, Venedig, företrätt av advokaterna G. Orsoni, G. Simeone och A. Schmitt, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-245/00,

Fluvio Padana Srl, Venedig, företrätt av advokaterna G. Orsoni, G. Simeone och A. Schmitt, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-246/00,

Serenissima motoscafi Srl, Venedig, företrätt av advokaterna G. Orsoni, A. Pavanini och A. Schmitt, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-247/00,

Integrated Shipping Co. SpA (ISCO), Venedig, företrätt av advokaterna G. Orsoni, G. Simeone och A. Schmitt, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-248/00,

Società cooperativa veneziana motoscafi, Soc. coop. rl,

Cooperativa "San Marco" motoscafi in servizio pubblico Soc. coop. rl,

Cooperativa serenissima taxi Soc. coop. rl,

Venedig, företrädda av advokaterna G. Orsoni, A. Pavanini och A. Schmitt, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-250/00,

Cooperativa ducale fra gondolieri di Venezia, Soc. coop. rl,

Gondolieri Bauer Soc. coop. rl,

Venedig, företrädda av advokaten M. Giantin, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-252/00,

Sacra Srl, Venedig, företrätt av advokaterna M. Marinoni, G.M. Roberti och F. Sciaudone, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-256/00,

Fondamente nuove servizio taxi e noleggio, Soc. coop. rl,

Bucintoro motoscafi servizio taxi e noleggio Soc. coop. rl,

Venedig, företrädda av advokaterna R. Vianello, A. Bortoluzzi och C. Montagner, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-257/00,

Multiservice Srl, Venedig, företrätt av advokaterna A. Bortoluzzi och C. Montagner, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-258/00,

Veneziana di navigazione SpA, Venedig, företrätt av advokaterna A. Bortoluzzi och C. Montagner, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-259/00,

Cooperativa traghetto S. Lucia Soc. coop. rl, Venedig, företrätt av advokaterna A. Bortoluzzi, C. Montagner och F. Stivanello Gussoni, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-265/00,

Comitato "Venezia vuole vivere", Venedig, företrädd i målen T-265/00 och T-267/00 av advokaterna A. Bortoluzzi, C. Montagner och F. Stivanello Gussoni och i målen T-274/00–T-276/00, T-281/00, T-287/00 och T-296/00 av advokaten A. Bianchini, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i målen T-265/00, T-267/00, T-274/00–T-276/00, T-281/00, T-287/00 och T-296/00,

Cooperativa Daniele Manin fra gondolieri di Venezia Soc. coop. rl, Venedig, företrätt av advokaterna A. Bortoluzzi, C. Montagner och F. Stivanello Gussoni, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-267/00,

Conepo servizi Soc. coop. rl, Venedig, företrätt av advokaterna A. Biagini, S. Scarpa och P. Pettinelli, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-268/00,

Ligabue Catering SpA, Venedig, företrätt av advokaterna A. Vianello, M. Merola och A. Sodano, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-271/00,

Verde sport SpA, Venedig, företrätt av advokaten A. Bianchini, med delgivningsadress i Luxemburg

sökande i mål T-274/00,

Cooperativa carico scarico e trasporti scalo fluviale Soc. coop. rl, Venedig, företrätt av advokaten A. Bianchini, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-275/00,

Cipriani SpA, Venedig, företrätt av advokaten A. Bianchini, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-276/00,

Cooperativa trasbagagli Soc. coop. rl, Venedig, företrätt av advokaten A. Bianchini, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-281/00,

Cooperativa fra portabagagli della stazione di Venezia Srl, Venedig, företrätt av advokaten A. Bianchini, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-287/00,

Cooperativa braccianti mercato ittico "Tronchetto" Soc. coop. rl, Venedig, företrätt av advokaten A. Bianchini, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande i mål T-296/00,

med stöd, i målen T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-247/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00–T-259/00, T-265/00, T-267/00, T-268/00 och T-271/00, av

Republiken Italien, företrädd av U. Leanza, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

intervenient,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av V. Di Bucci, i egenskap av ombud, biträdd av advokaten A. Dal Ferro, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

angående en begäran om ogiltigförklaring av kommissionens beslut 2000/394/EG av den 25 november 1999 om stöd till företagen i Venedig och Chioggia enligt lag nr 30/1997 och lag nr 206/1995 avseende slopade eller minskade sociala avgifter (EGT L 150, 2000, s. 50),

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (andra avdelningen i utökad sammansättning),

sammansatt av avdelningsordföranden J. Pirrung, samt domarna A.W.H. Meij, N.J. Forwood, I. Pelikánová och S.S. Papasavvas,

justitiesekreterare: H. Jung,

följande

Beslut

Bakgrund och förfarande

1 Genom beslut 2000/394/EG av den 25 november 1999 om stöd till företagen i Venedig och Chioggia enligt lag nr 30/1997 och lag nr 206/1995 avseende slopade eller minskade sociala avgifter (EGT L 150, 2000, s. 50) (nedan kallat det ifrågasatta beslutet) konstaterade kommissionen att det statliga stöd i form av nedsättning av sociala avgifter enligt de ovannämnda lagarna, i vilka det hänvisas till artikel 2 i ministerdekret av den 5 augusti 1994, är oförenligt med den gemensamma

marknaden när det beviljas företag som är belägna i dessa områden och som inte är små eller medelstora företag enligt definitionen i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till små och medelstora företag, eller företag som kan omfattas av undantaget i artikel 87.3 c EG, eller företag som rekryterar kategorier av arbetstagare med särskilda svårigheter att anpassa eller återanpassa sig till arbetsmarknaden enligt gemenskapens riktlinjer om sysselsättningsstöd (artikel 1 andra stycket i det ifrågasatta beslutet). Enligt detta beslut är även det statliga stöd i form av nedsättning av sociala avgifter enligt artikel 1 i ministerdekret av den 5 augusti 1994 som, med undantag för de kommunala företagen ASPIV, Consorzio Venezia nuova, ACTV, Panfido SpA och AMAV, beviljats företagen i Venedig och Chioggia oförenligt med den gemensamma marknaden (artikel 2 i det ifrågasatta beslutet).

2 I artikel 5 i det ifrågasatta beslutet har kommissionen ålagt Republiken Italien att från stödmottagarna återkräva det stöd som är oförenligt med den gemensamma marknaden och som anges i artikel 1 andra stycket och i artikel 2 i detta beslut.

3 Enligt uppgifterna i det ifrågasatta beslutet hade kommissionens beslut att inleda det formella undersökningsförfarandet enligt artikel 88.2 EG meddelats Republiken Italien genom skrivelse av den 17 december 1997 (skäl 3), och det prövade stödsystemet hade upphört den 1 december 1997 (skäl 14).

4 Det ifrågasatta beslutet offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* den 23 juni 2000. Genom ansökningar som inkom till förstainstansrättens kansli den 30 augusti och den 18 september 2000 har sökandena väckt förevarande talan.

5 Genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 19 januari 2001 har kommissionen famfört en invändning om rättegångshinder mot dessa ansökningar.

6 Genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 7 mars 2001 har Republiken Italien begärt att få intervenera till stöd för sökandenas yrkanden i målen T-256/00, T-268/00 och T-271/00. Genom ansökan som inkom den 10 april 2001 har Republiken Italien begärt att få intervenera till stöd för sökandenas yrkanden i målen T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-247/00, T-250/00, T-252/00, T-257/00–T-259/00, T-265/00 och T-267/00. Genom beslut av den 19 juni 2001 biföll ordföranden på andra avdelningen, i utökad sammansättning, sedan parterna hörts dessa interventionsansökningar redan från och med det skriftliga förfarandet i målen T-256/00, T-268/00 och T-271/00 och under det muntliga förfarandet i de andra målen, med tillämpning av artikel 116.6 i förstainstansrättens rättegångsregler.

7 Inom ramen för åtgärderna för processledning enligt artikel 64 i rättegångsreglerna har förstainstansrätten, med hänsyn till de komplicerade kriterierna för förenlighet som anges i det ifrågasatta beslutet och som i huvudsak beskrivits i punkt 1 ovan, anmodat Republiken Italien att, för vart och ett av sökandeföretagen i dessa mål samt i trettiofem andra mål, som även avser begäran om ogiltigförklaring av det ifrågasatta beslutet, bland annat ange huruvida den anser sig vara skyldig att återkräva de beviljade omtvistade stöden i enlighet med artikel 5 i beslutet. Genom skrivelse som registrerats vid förstainstansrättens kansli den 25 september 2003, och som på förstainstansrättens begäran kompletterats genom skrivelse som registrerats den 24 mars 2004, har Republiken Italien angivit att den hade undantagit samtliga de företag som hade väckt denna talan från förfarandet för att återkräva de ifrågavarande stöden. Republiken Italien har även framlagt två skrivelser, daterade den 29 juni och den 29 oktober 2001, i vilka kommissionen på dess begäran, för verkställigheten av det ifrågasatta beslutet, lämnat den uppgifter om att den ifrågavarande nedsättningen av sociala avgifter som beviljats företagen inom vissa verksamhetsområden betecknats som statligt stöd.

8 Förstainstansrätten har anmodat kommissionen att ta ställning till betydelsen av den italienska regeringens ovannämnda svar när det gäller frågan huruvida de sökandebolag som undantagits från det förfarande för att återkräva stöden som genomförts till följd av det ifrågasatta beslutet har ett berättigat intresset av att få saken prövad, i syfte att pröva huruvida deras ansökningar kan upptas till sakprövning. Kommissionen efterkom denna begäran genom skrivelse som registrerades vid förstainstansrättens kansli den 14 maj 2004.

9 Efter kommissionens svar ställdes samma begäran till sökandena. Sökandena, och kommissionen, anmodades även att yttra sig i frågan om att eventuellt förena dessa mål. Sökandena i målen T-228/00, T-229/00, T-245/00–T-248/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00, T-274/00–T-276/00, T-281/00, T-287/00 och T-296/00 har lämnat sina svar genom skrivelser som registrerats vid förstainstansrättens kansli mellan den 25 juni och den 5 juli 2004. Genom skrivelse som inkom till förstainstansrättens kansli den 5 juli 2004 tog kommissionen ställning i frågan huruvida målen skulle förenas.

Parternas yrkanden

10 Sökandena har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogiltigförklara artiklarna 1, 2 och 5 i det ifrågasatta beslutet, i den mån som det i dessa fastställs att det stöd i form av nedsättning av sociala avgifter enligt artiklarna 1 och 2 i ministerdekret av den 5 augusti 1994 är oförenligt med den gemensamma marknaden och föreskrivs att det skall återkrävas, och

— förplikta svaranden att ersätta rättegångskostnaderna.

11 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall

— avvisa talan, och

— förplikta sökandena att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

12 Med hänsyn till att förevarande mål har nära samband anser förstainstansrätten, sedan parterna har hörts, det lämpligt att förena dessa mål vad gäller det fortsatta förfarandet, med tillämpning av artikel 50 i rättegångsreglerna.

13 Enligt artikel 113 i rättegångsreglerna kan förstainstansrätten när som helst på eget initiativ pröva om talan skall avvisas till följd av att det föreligger ett rättegångshinder som inte kan avhjälpas. Beslutet skall fattas enligt de villkor som föreskrivs i artikel 114.3 och 114.4 i dessa regler.

14 Förstainstansrätten anser sig ha erhållit tillräcklig information genom handlingarna i målet. För att uppfylla kraven på processekonomi i förfarandet beslutar förstainstansrätten med hänsyn till omständigheterna i de förevarande målen och trots kommissionens invändning om rättegångshinder, att på eget initiativ, i enlighet med den rättspraxis som anges i punkterna 22 och 38 nedan, pröva om talan skall avvisas till följd av att det föreligger ett rättegångshinder som inte kan avhjälpas på grund av att det saknas berättigat intresse av att få saken prövad och på grund av litispendens. Förstainstansrätten kommer att göra denna prövning utan att inleda det muntliga förfarandet.

Huruvida sökandebolagen har ett berättigat intresse av att få saken prövad

Parternas argument

15 I förevarande fall har kommissionen — som svar på förstainstansrättens fråga om betydelsen av den italienska regeringens uppgifter när det gäller att undanta sökandena från förfarandet för att återkräva de ifrågavarande stöden och dessa

sökandes berättigade intresse av att få saken prövad — inledningsvis påpekat att den inom den föreskrivna fristen inte kunde avgöra om de italienska myndigheternas bedömningar härvidlag var riktiga. Enligt kommissionen är det dess behöriga avdelningar som vid behov skall begära kompletterande upplysningar av dessa myndigheter och slutligen kommissionsledamöternas kollegium som eventuellt skall fatta beslut om att med stöd av artikel 88.2 EG hänskjuta ärendet till domstolen, för att denna i förekommande fall skall fastställa att Republiken Italien inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt det ifrågasatta beslutet.

16 Kommissionen anser dock att de ovannämnda sökandena inte har något berättigat intresse av att få saken prövad, vare sig vad gäller förfluten tid, eftersom de enligt de italienska myndigheternas uppgifter inte är föremål för något förfarande för att återkräva stöden, eller vad gäller framtiden, eftersom de ifrågavarande stödsystemen inte längre tillämpades vid tidpunkten för det ifrågasatta beslutet.

17 Sökandena anser att den italienska regeringens beslut att undanta dem från förfarandet för att återkräva stöden för att verkställa det ifrågasatta beslutet inte påverkar deras berättigade intresse av att få saken prövad, i den mån som kommissionen kan kontrollera detta nationella beslut för verkställighet och i förekommande fall väcka talan mot Republiken Italien med stöd av artikel 88.2 EG.

18 Sökandena i målen T-228/00 och T-229/00 har särskilt gjort gällande att om en sådan talan vann bifall skulle de vara skyldiga att återbetala det föregivna stödet utan att ha någon rätt att föra talan vid domstol.

19 Sökandena i målen T-228/00, T-229/00, T-245/00–T-248/00 och T-250/00 anser att de skulle sakna berättigat intresse av att få saken prövad endast om varje återkrav av det föregivna stödet var definitivt uteslutet vad dem beträffar. Detta vore fallet om

kommissionen förklarade att den inte längre avsåg att kontrollera den italienska regeringens bedömningar. Sökanden i mål T-256/00 har hävdat att det endast är i det fall där förstainstansrätten anser att det är definitivt fastställt att de åtgärder som den har kommit i åtnjutande av inte är statligt stöd, i den mening som avses i artikel 87.1 EG, som de inte längre skulle ha ett berättigat intresse av att få saken prövad.

20 Sökandena i mål T-252/00 har yttrat sig samtidigt med sökanden i mål T-253/00. De anser att de har undantagits från förfarandet för att återkräva det ifrågavarande stödet i sin egenskap av företag som rekryterar kategorier av arbetstagare som har särskilda svårigheter att anpassa sig eller återanpassa sig till arbetsmarknaden, enligt de upplysningar som kommissionen tillställde Republiken Italien i sin skrivelse av den 29 juni 2001. De har bestridit att den italienska regeringens bedömning kan bli föremål för en kontroll av kommissionen. För övrigt har sökandena ett berättigat intresse av att det fastställs att det stöd som beviljats små och medelstora företag som är etablerade på Venedigs territorium är förenligt med den gemensamma marknaden.

21 Sökandena i målen T-274/00–T-276/00, T-281/00, T-287/00 och T-296/00 har hävdat att den italienska regeringens svar på förstainstansrättens frågor, enligt vilka de har undantagits från förfarandet för att återkräva det ifrågavarande stödet, varken är slutgiltiga eller inte kan ifrågasättas. De har inte hindrat de nationella myndigheterna från att återkräva det föregivna stödet hos Società per l'industria alberghiera SpA, som är sökande i mål T-286/00.

Förstainstansrättens bedömning

22 Eftersom brister i sakprövningsförutsättningarna, bland annat att berättigat intresse av att få saken prövad inte föreligger, utgör ett rättegångshinder som inte kan avhjälpas (domstolens beslut av den 7 oktober 1987 i mål 108/86, D.M. mot rådet

och CES, REG 1987, s. 3933, punkt 10, och beslut av förstainstansrättens ordförande av den 27 mars 2003 i mål T-398/02 R, Linea GIG mot kommissionen, REG 2003, s. II-1139, punkt 45), är det förstainstansrätten som på eget initiativ skall kontrollera huruvida sökandena har intresse av att det ifrågasatta beslutet ogiltigförklaras.

23 Enligt fast rättspraxis är frågan huruvida en talan om ogiltigförklaring som väckts av en fysisk eller juridisk person kan tas upp till prövning beroende av villkoret att denna person har ett faktiskt intresse av att den ifrågasatta rättsakten ogiltigförklaras. Detta intresse skall bedömas vid den tidpunkt då ansökan ingavs (förstainstansrättens dom av den 30 april 1998 i mål T-16/96, Cityflyer Express mot kommissionen, REG 1998, s. II-757, punkt 30). Intresset kan inte bedömas i förhållande till en framtida och hypotetisk händelse. I synnerhet skall sökanden, om det intresse som den åberopar avser en framtida rättslig situation, styrka att ingreppet på denna rättsliga situation redan är säkert (förstainstansrättens dom av den 17 september 1992 i mål T-138/89, NBV och NVB mot kommissionen, REG 1992, s. II-2181, punkt 33).

24 I förevarande fall framgår det av Republiken Italiens svar på förstainstansrättens frågor att den inte anser sig vara skyldig att återkräva det föregivna stödet hos sökandena för att verkställa det ifrågasatta beslutet. I detta avseende har Republiken Italien för övrigt bekräftat att den för verkställigheten av beslutet har grundat sig på de upplysningar som kommissionen på dess begäran lämnat i sina skrivelser av den 29 juni och den 29 oktober 2001, och som bilagts handlingarna i målet, när det gällt att som statligt stöd beteckna de ifrågavarande nedsättningarna av sociala avgifter som beviljats företagen inom vissa verksamhetsområden.

25 Det skall följaktligen konstateras att den berörda medlemsstaten — som skall verkställa det ifrågasatta beslutet under den nationella domstolens kontroll och, i förekommande fall, med stöd av artikel 88.2 EG, under domstolens kontroll — beslutade på grundval av det ifrågasatta beslutet och de upplysningar som kommissionen lämnat om dess verkställighet (se sista meningen i punkt 7 ovan) att inte återkräva det föregivna stödet hos sökandena.

26 Mot denna rättsliga och faktiska bakgrund har sökandena, genom att enbart basera sig på kommissionens befogenhet att kontrollera att den berörda medlemsstaten har verkställt det ifrågasatta beslutet och att, i förekommande fall, med tillämpning av artikel 88.2 EG hänskjuta ärendet till domstolen, endast åberopat framtida och osäkra omständigheter för att styrka sitt berättigade intresse av att få saken prövad, nämligen det fall att kommissionen skulle göra en annan bedömning än Republiken Italien och förplikta den senare att återkräva det föregivna stödet hos sökandena.

27 Det saknas vidare stöd för det påstående som gjorts av sökandena i målen T-274/00–T-276/00, T-281/00, T-287/00, T-288/00 och T-296/00 att de nationella myndigheterna, trots den italienska regeringens svar att sökanden i mål T-286/00 var undantagen från förfarandet för att återkräva det föregivna stödet, ändå har vidtagit åtgärder för ett sådant återkrav hos detta företag. När det gäller sökandena i målen T-274/00–T-276/00, T-281/00, T-287/00, T-288/00 och T-296/00, har något sådant återkrav dessutom inte skett och det finns inget som visar att det är planerat.

28 Slutligen saknar den argumentering som gjorts av sökandena i mål T-252/00 – som till skillnad från sökanden i målet T-253/00, enligt den italienska regeringens svar, har undantagits från förfarandet för att återkräva det föregivna stödet – all betydelse vad avser bedömningen av huruvida det finns ett faktiskt intresse av att det ifrågasatta beslutet ogiltigförklaras. I detta beslut konstaterade kommissionen att de ifrågavarande nedsättningarna av sociala avgifter som beviljats små och medelstora företag (se punkt 1 ovan) är förenliga med den gemensamma marknaden.

29 Under dessa omständigheter skall det, för det första, konstateras att i den mån som det i förevarande fall endast är den omständigheten att kommissionen i framtiden eventuellt fattar ett beslut i vilket Republiken Italiens beslut om verkställighet ifrågasätts, som kan påverka deras rättsliga situation, har sökandebolagen inte något faktiskt intresse av att det ifrågasatta beslutet ogiltigförklaras.

30 Även om det fall som avses i föregående punkt skulle inträffa berövas ändå inte sökandena, till skillnad från vad de hävdat, allt verksamt rättsligt skydd. Eftersom dessa företag inte har rätt att begära att det ifrågasatta beslutet ogiltigförklaras kan detta beslut, med hänsyn till att de saknar berättigat intresse av att få saken prövad, i princip inte binda den nationella domstolen vad dem beträffar, till skillnad från den situation som var föremål för prövning i det mål som givit upphov till domstolens dom av den 9 mars 1994 i mål C-188/92, TWD (REG 1994, s. I-833; svensk specialutgåva, volym 15, s. 59), punkterna 24–26. Detta mål gällde ett beslut av kommissionen som avsåg ett enskilt stöd, vilket på grund härav uppenbart kunde ifrågasättas av sökanden med stöd av artikel 230 fjärde stycket EG. I förevarande fall är det därför tillåtet för sökandena att i förekommande fall väcka talan vid den nationella domstolen mot eventuella beslut från den behöriga myndigheten, som ålägger dem att återbetala det föregivna stödet och att vid den domstolen framställa en invändning om att det ifrågasatta beslutet är rättsstridigt.

31 Det följer av domstolens rättspraxis (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 december 1996 i mål C-241/95, Accrington Beef m.fl., REG 1996, s. I-6699, punkterna 15 och 16, och av den 11 november 1997 i mål C-408/95, Eurotunnel m.fl., REG 1997, s. I-6315, punkt 28) att det förhållandet att ett beslut av kommissionen, i vilket det konstateras att ett statligt stödsystem är oförenligt med den gemensamma marknaden och i vilket det föreskrivs att det utbetalade stödet skall återkrävas, vunnit laga kraft endast får göras gällande av den nationella domstolen med stöd av rättssäkerhetsprincipen gentemot stödmottagare som gjort en invändning om att beslutet är rättsstridigt, om dessa mottagare obestridligen hade rätt att väcka talan, och hade informerats om att de hade rätt att väcka talan mot kommissionens beslut, med tillämpning av artikel 230 fjärde stycket EG, och om de hade underlåtit att åberopa denna rätt inom den i denna artikel föreskrivna fristen. I detta avseende skall det dessutom påpekas att de mottagare av ett stödsystem som inte har väckt talan direkt mot kommissionens beslut inom föreskriven frist, i linje med ovannämnd rättspraxis och i enlighet med principen om god rättskipning, ändå inte kan anses ha försuttit sin rätt att framställa en invändning om att detta beslut är rättsstridigt, när, med hänsyn till de särskilda omständigheterna i det förevarande fallet eller de komplicerade kriterierna som uppställdes i kommissionens beslut för skyldigheten att återkräva stödet, frågan huruvida dessa mottagare till följd av kommissionens beslut är skyldiga att återbetala det ifrågavarande stödet eller inte, skäligen kunde ha gett upphov till vissa tvivel från början så att deras intresse av att få detta beslut prövat inte var uppenbart.

32 Den omständigheten att kommissionens beslut, vari stödsystemet förklaras oförenligt och det förordnas om återkrav av det beviljade stödet på vissa villkor, har varit föremål för talan om ogiltigförklaring i ett eller flera konnexa mål vid förstainstansrätten kan i det ovannämnda fallet inte innebära en begränsning av ett verksamt rättsligt skydd för stödmottagarna vilka, i likhet med sökandena i förevarande mål, inte har ett berättigat intresse av att få saken prövad på grund av de nationella myndigheternas beslut att undanta dem från förfarandet för att återkräva stödet. Om dessa stödmottagare ändå skulle omfattas av ett beslut från de nationella myndigheterna, enligt vilket de åläggs att återbetala det uppburna stödet, särskilt till följd av en kontroll av kommissionen, kan de i förekommande fall väcka talan vid den nationella domstolen och yrka att detta eventuella nationella beslut skall ogiltigförklaras och framställa en invändning om att kommissionens ovannämnda beslut är rättsstridigt.

33 I sådant fall kan den nationella domstolen vilandeförklara målet, antingen för att ställa en tolkningsfråga till domstolen med stöd av artikel 234 EG angående giltigheten av kommissionens ovannämnda beslut eller, med hänsyn till intresset av att upprätthålla en god rättskipning, för att vänta på att målet avgörs i sak vid gemenskapsdomstolen (se, för ett liknande resonemang, beslut av förstainstansrättens ordförande av den 25 juni 2002 i mål T-34/02 R, B mot kommissionen (REG 2002, s. II-2803, punkt 92). Om den nationella domstolen skulle konstatera att vissa allvarliga grunder som sökandena åberopat till stöd för sin invändning om rättsstridighet inte har framlagts vid förstainstansrätten till stöd för talan om ogiltighetsförklaring i ett eller flera av de ovannämnda fallen, har den alltid möjlighet att ställa en tolkningsfråga till domstolen om bedömningen av giltigheten av dessa grunder så att sökandena i varje fall åtnjuter ett fullständigt rättsligt skydd.

34 Vad för det andra gäller framtida effekter av det ifrågasatta beslutet, när det i detta fastställs att de prövade stödsystemen är oförenliga med den gemensamma marknaden och därför inte kan tillämpas i framtiden, är det tillräckligt att erinra om att enligt fast rättspraxis kan potentiella mottagare av ett stödsystem inte, i enbart denna sin egenskap, anses vara personligen berörda av kommissionens beslut, vari det konstateras att detta system är oförenligt med den gemensamma marknaden (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 2 februari 1988 i de förenade målen 67/85, 68/85 och 70/85, Van der Kooy m.fl. mot kommissionen,

REG 1988, s. 219, punkt 15, svensk specialutgåva, volym 9, s. 305, och förstainstansrättens dom av den 22 november 2001 i mål T-9/98, Mitteldeutsche Erdöl-Raffinerie mot kommissionen, REG 2001, s. II-3367, punkt 77).

35 Att i detta sammanhang åberopa ett eventuellt berättigat intresse av att få saken prövad endast på grund härav, med motiveringen att det ifrågasatta beslutet utgör hinder för att de prövade stödsystem, som upphörde den 1 december 1997, åter skall tillämpas, är i vart fall verkningslöst för bedömningen av huruvida förevarande talan kan upptas till sakprövning, vilket sökandena för övrigt inte har bestridit.

36 Det framgår av vad som ovan anförts att talan i målen T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-245/00–T-248/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00–T-259/00, T-268/00 och T-271/00 inte kan upptas till sakprövning på grund av att sökandena saknar berättigat intresse av att få saken prövad.

37 På samma sätt kan talan som företagen och Comitato "Venezia vuole vivere" väckt samtidigt i målen T-265/00, T-267/00, T-274/00–T-276/00, T-281/00, T-287/00 och T-296/00 inte upptas till sakprövning, i den mån de väckts av sökandebolag som inte har något berättigat intresse av att få saken prövad.

Litispendensen

38 Eftersom sakprövningsförutsättningarna utgör tvingande rätt, och eftersom talan som Comitato "Venezia vuole vivere" har väckt i målen T-265/00, T-267/00, T-274/00–T-276/00, T-281/00, T-287/00 och T-296/00 gäller samma parter och

avser ogiltigförklaring av samma beslut, ankommer det på förstainstansrätten att på eget initiativ kontrollera huruvida litispendensen utgör hinder för att ta upp dessa ansökningar till sakprövning (domstolens dom av den 26 maj 1971 i de förenade målen 45/70 och 49/70, Bode mot kommissionen, REG 1971, s. 465, punkt 11, och av den 17 maj 1973 i de förenade målen 58/72 och 75/72, Perinciolo mot rådet, REG 1973, s. 511, punkt 5).

39 Det skall i detta avseende påpekas att Comitato "Venezia vuole vivere" i målen T-265/00 och T-267/00 har åberopat samma grunder. Comitato "Venezia vuole vivere" har för övrigt även åberopat identiska grunder i målen T-274/00–T-276/00, T-281/00, T-287/00 och T-296/00.

40 Under dessa omständigheter finner förstainstansrätten i enlighet med fast rättspraxis (domstolens dom av den 19 september 1985 i de förenade målen 172/83 och 226/83, Hoogovens Groep mot kommissionen, REG 1985, s. 2831, punkt 9, och av den 22 september 1988 i de förenade målen 358/85 och 51/86, Frankrike mot Europaparlamentet, REG 1988, s. 4821, punkt 12, svensk specialutgåva, volym 9, s. 607) att talan i mål T-267/00, som väckts samma dag som talan i mål T-265/00, skall avvisas, i den mån talan i båda fallen gäller samma parter och syftar till att samma beslut skall ogiltigförklaras på samma grunder.

41 Av samma skäl skall talan avvisas även i målen T-275/00, T-276/00, T-281/00, T-287/00 och T-296/00, som väckts samma dag som talan i målet T-274/00, och som görs gällande mot samma parter och syftar till ogiltigförklaring av samma beslut på samma grunder.

42 Härav följer att talan i målen T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-245/00–T-248/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00–T-259/00, T-267/00, T-268/00, T-271/00, T-275/00, T-276/00, T-281/00, T-287/00 och T-296/00 skall avvisas.

43 Talan i målen T-265/00 och T-274/00 kan inte upptas till sakprövning, i den mån den har väckts av Cooperativa traghetto S. Lucia, Soc. Coop. rl (mål T-265/00) och Verde sport SpA (mål T-274/00).

44 Det skall slutligen preciseras att förstainstansrätten i detta skede inte anser det nödvändigt att kontrollera huruvida Comitato "Venezia vuole vivere" har ett berättigat intresse av att få saken prövad i de förenade målen T-265/00 och T-274/00.

Rättegångskostnader

45 I artikel 87.2 i rättegångsreglerna föreskrivs att tappande part skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Enligt artikel 87.3 kan rätten besluta att kostnaderna skall delas eller att vardera parten skall bära sin kostnad om särskilda omständigheter motiverar det. De medlemsstater som har intervenerat i ett mål skall enligt artikel 87.4 i rättegångsreglerna bära sina rättegångskostnader.

46 I förevarande fall skall det tas hänsyn till den omständigheten att det var först efter Republiken Italiens svar på förstainstansrättens frågor som det visade sig att de sökande vars talan avvisas saknade berättigat intresse av att få saken prövad. Med hänsyn till att dessa företag från början var osäkra på hur det ifrågasatta beslutet skulle påverka deras rättsliga situation och med hänsyn till att de riskerade att den omständigheten att beslutet vunnit laga kraft senare skulle göras gällande mot dem,

kan de inte lastas för att ha väckt förevarande talan. Dessa sökandes rättegångskostnader skall således ersättas. Däremot finns det ingen särskild omständighet som kan rättfärdiga att Comitato "Venezia vuole vivere" har väckt talan i målen T-267/00, T-275/00, T-276/00, T-281/00, T-287/00 och T-296/00 med samma syfte och på samma grunder som den tidigare talan (målen T-265/00 och T-274/00) som denna kommitté väckt mot kommissionen.

På dessa grunder meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (andra avdelningen i utökad sammansättning)

följande beslut:

1) **Målen T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-245/00–T-248/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00–T-259/00, T-265/00, T-267/00, T-268/00, T-271/00, T-274/00–T-276/00, T-281/00, T-287/00 och T-296/00 skall förenas vad gäller det fortsatta förfarandet.**

2) **Talan i målen T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-245/00–T-248/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00–T-259/00, T-267/00, T-268/00, T-271/00, T-275/00, T-276/00, T-281/00, T-287/00 och T-296/00 avvisas.**

3) **Talan i målen T-265/00 och T-274/00 avvisas i den del de väckts av Cooperativa traghetto S. Lucia Soc. coop. rl (mål T-265/00) respektive Verde sport SpA (mål T-274/00).**

4) **I målen T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-245/00–T-248/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00–T-259/00, T-268/00 och T-271/00 skall sökandena och kommissionen bära sina respektive rättegångskostnader.**

5) **I målen T-267/00, T-275/00, T-276/00, T-281/00, T-287/00 och T-296/00 skall Cooperativa Daniele Manin fra gondolieri di Venezia Soc. coop. rl, Cooperativa carico scarico e trasporti scalo fluviale Soc. coop. rl, Cipriani SpA, Cooperativa trasbagagli Soc. coop. rl, Cooperativa fra portabagagli della stazione di Venezia Srl och Cooperativa braccianti mercato ittico "Tronchetto" Soc. coop. rl bära sina egna rättegångskostnader. I dessa mål skall kommissionen bära de rättegångskostnader som den haft med anledning av talan i den del de väckts av dessa bolag. Comitato "Venezia vuole vivere" skall förutom sin egen rättegångskostnad ersätta de rättegångskostnader som kommissionen haft med anledning av talan i målen T-267/00, T-275/00, T-276/00, T-281/00, T-287/00 och T-296/00, i den del de väckts av Comitato "Venezia vuole vivere".**

6) **Sökandena i mål T-265/00, Cooperativa traghetto S. Lucia, och i mål T-274/00, Verde sport, skall bära sina rättegångskostnader. I dessa två mål skall kommissionen bära de rättegångskostnader som kommissionen haft hittills med anledning av den talan som väckts av dessa två bolag.**

7) **Republiken Italien skall bära sin rättegångskostnad i målen T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-247/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00–T-259/00, T-267/00, T-268/00 och T-271/00 samt bära de rättegångskostnader som Italien har haft med anledning av talan i mål T-265/00, som väckts av Cooperativa traghetto S. Lucia.**

8) **Beslut om rättegångskostnaderna i övrigt i målen T-265/00 och T-274/00 kommer att meddelas senare.**

Luxemburg den 10 mars 2005.

H. Jung

Justitiesekreterare

J. Pirrung

Ordförande